

Агротехничке активности у воћњацима током марта

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 10.03.2026 *Брой:* 3/2026

Mart karakterišu česte vremenske promene, pošto je ovaj mesec prelazni između zime i proleća. Važna karakteristika je i prisustvo stratosferskog zagrevanja. Povećanje dužine dana i sunčevog zračenja dovode do primetnog porasta temperatura.

U martu, voćne kulture će proći kroz faze: bubrenje pupoljaka, pucanje pupoljaka, formiranje pupoljaka i cvetanje kod ranocvetajućih koštičavih vrsta (badem, kajsija, breskva, trešnja).

Predviđene minimalne temperature za mesec, do minus 7°C, biće kritične za voćke koje su ušle u faze formiranja pupoljaka i cvetanja.

Krajem prve dekade očekuju se temperature ispod klimatske norme, posebno u severnoj i istočnoj Bugarskoj. Nije isključeno i padanje snega, uključujući i u nizijskim predelima, mada prilično kratkotrajno. U planinama će se stvoriti uslovi za nov snežni pokrivač. Minimalne temperature u kotlinama mogu biti negativne, a jutarnji mrazevi će biti česta pojava.

Nakon očekivanog kratkog hlađenja krajem prve dekade, za većinu dana druge dekade predviđene su prosečne dnevne temperature iznad biološkog minimuma. Dnevne temperature će dostići prolećne vrednosti, posebno u ravnicama i Podunavlju. Vreme će, međutim, ostati dinamično. Prolazni mediteranski cikloni mogu doneti padavine – uglavnom kišu, ali tokom kratkih hlađenja na visokim poljima moguć je i vlažan sneg. Kontrasti između toplijih i hladnijih dana će biti karakteristični.

Tokom treće dekade marta, razvoj poljoprivrednih useva će se odvijati na temperaturama iznad klimatskih normi, sa više sunčanih sati i tipičnom prolećnom dinamikom. Padavine će biti uglavnom u vidu kiše, često u obliku kratkih ali intenzivnih prolećnih pljuskova. Jutarnji mrazevi biće mogući samo pri vedrom i mirnom vremenu, uglavnom u kotlinama. Kratka hlađenja se ne mogu potpuno isključiti.

U rasadnicima voćaka

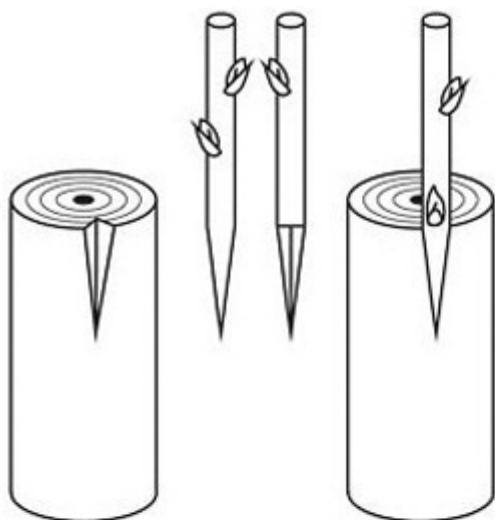
Završava se setva semenskih leja i sadnja podloga u rasadniku.

Matične biljke se sadnju najkasnije do kraja prve dekade. Dvogodišnje matične zasade se seču na panj – 3-4 cm iznad zemlje.

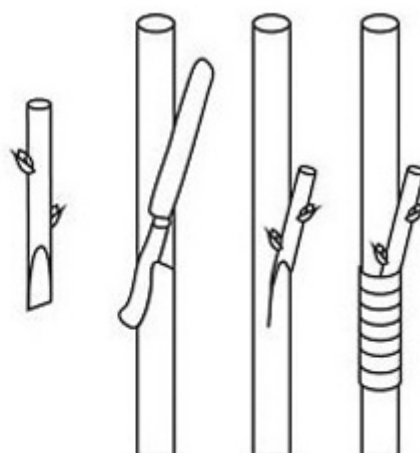

Semenske leje sa jabučastim vrstama, matične biljke i dvogodišnji rasadnici se đubre sa 10-12 kg/dekar amonijum nitrata ili sa istom količinom (ekvivalentno 10-12 kg/dekar amonijum nitrata) drugog azotnog đubriva. Semenske leje se obrađuju kako bi se razbila zemljišna korica, uništio korov i ugradio azotno đubrivo.

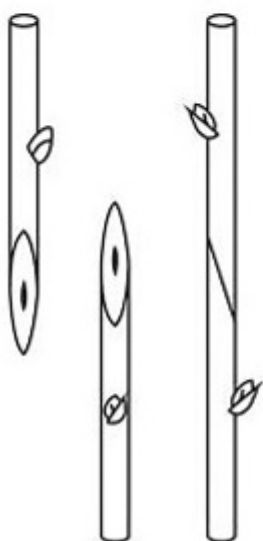
Po potrebi, vrši se proređivanje materijala podloga. Biljke od jabučastih vrsta ostavljaju se na razmaku od 6-8 cm, a od koštičavih vrsta – oko 4 cm.

1.

2.

3.

1. присаждане на кози
крак

2. присаждане на
страничен разрез

3. присаждане на
копулация

Podloge u rasadnicima koje nisu prihvatile kalem se rekali. U praksi se najčešće rekale metodom "jezik", bočnim furnirom ili spojnim kalemom.

U voćnjacima

Rezidba za proizvodnju i podmlađivanje jabučastih i koštičavih vrsta i formiranje krošnje u mladim voćnjacima može se sprovoditi do faze 'mišje uvo' pupoljaka.

Sade se novi voćnjaci, a istovremeno se vrši i prva rezidba.

Nastavlja se zamena uginulih stabala u mladim voćnjacima.

Vrši se prva prihrana azotnim đubrivima. U mladim voćnjacima đubri se samo redovi stabala, dok se u starijim – đubre svi međuredni prostori. Đubrivo se rasipa po površini i ugradi plitkom obradom. Potrebna količina đubriva određuje se na osnovu rezultata analize listova sprovedene prethodne godine. Ako analiza nije dostupna, đubri se sa 15-20 kg/dekar amonijum nitrata ili istom količinom drugog azotnog đubriva.

Obezbeđuju se pčelinje zajednice za oprašivanje cvetova. Za 10 dekara obezbeđuje se 3-4 dovoljno jake pčelinje zajednice. Najprikladnije je postaviti ih sa obe strane reda. Pčele postižu maksimalan kapacitet oprašivanja na sunčanim i mirnim danima sa temperaturama od 20 – 22 °C, kada mogu da putuju i do 3 km od košnice.

Preduzimaju se mere za zaštitu biljaka od kasnih mrazeva. Kontrolne mere uključuju grejanje, stvaranje dima i kretanje vazduha, prskanje ili navodnjavanje i hemijske proizvode. Zagrevanje vazduha postiže se sagorevanjem goriva visoke energije – lož ulja, nafta, prirodni gas, stare automobilske gume. Pale se jedan sat pre nego što temperatura padne na kritičnu tačku za biljke, a vatra se održava jedan sat nakon izlaska sunca.

Za stvaranje dima koriste se posebne dimne kutije ili inertni materijali kao što su slama, piljevina, granje i treset. Raspoređuju se u gomile u redovima, na 30-60 m jedna od druge i 5-6 m unutar reda. Potrebno je oko 100 kg zapaljivog materijala po dekaru, raspoređenog u 10 gomila.

Kod nadzemnog prskanja koristi se svojstvo vode da oslobađa toplotu pri zamrzavanju, dok se navodnjavanjem voćnjaka povećava toplotna provodljivost i radijacija zemljišta, što rezultira porastom temperature vazduha za 2-3 °C. Da bi se sprečila kristalizacija ćelijske vode u pupoljcima i zaštitila od temperatura ispod nule, mogu se koristiti proizvodi na bazi polimera i kopolimera, kao što su Scudo Therm (1-2 l/100 l vode) ili biostimulatori poput *Grow Plant Stop Freeze*, *Stop Freeze*.

Preventivno ili u slučaju oštećenja voćnih pupoljaka i cvetova od mraza, da bi se stimulisalo cvetanje, ako su voćne vrste još uvek u ovoj razvojnoj fazi, možete ih folijarno prihraniti tečnim đubrivom specijalizovanim za primenu tokom cvetanja - *Cynoyl Z Special*, *ERT 23 plus*, *Archer OsmoCare* ili giberelinskom kiselinom.

Pukotine od mraza se zakivaju malim ekserima. Uzdužne pukotine od mraza premazuju se zaštitnim premazom za rane na drveću.

Po potrebi, primenjuje se navodnjavanje pre ili tokom cvetanja. Obično je obavezno kada je zima bila suva, a praćena je prolećem sa nedovoljnim padavinama.

Zrela stabla i stabla manje vrednih sorti se rekale.

Skeletne grane se skraćuju, obično neposredno iznad drugih skeletnih grančica, a centralni izdanak – nešto iznad nivoa skeletnih grana. Deblje skeletne grančice se koriste za rekale, skraćujući ih u zavisnosti od položaja rasta – niže postavljene ostavljaju se duže, a više postavljene – kraće. Veoma dobri rezultati se postižu kaljenjem metodom "jezik".

U zasadima jagode

Popunjavaju se prazna mesta u novim zasadima jagode i u rodnim zasadima. Đubri se sa 10-12 kg/dekar amonijum nitrata ili istom količinom drugog azotnog đubriva i okopava.

U grejanim staklenicima, kada plodovi počnu da sazrevaju, temperatura zemljišta se podiže na 15-18 °C, a temperatura vazduha – na 20-25 °C. Tokom toplijih sati dana, staklenici se provetravaju.

Da bi se obezbedilo dobro oprašivanje u staklenicima, unose se 2-3 pčelinje zajednice na 10 dekara.

U zasadima maline

Nastavlja se popunjavanje praznih mesta u zasadima. Ako nisu sečene posle berbe, izdanci koji su rodili prošle godine se seku i spaljuju.

U dvogodišnjim zasadima, svi slabi izdanci iz korena se seču do površine zemljišta, ostavljajući 2-3 najjača za formiranje grma.

U starijim zasadima, vrši se rezidba za skraćivanje. Takođe se proređuju izdanci za zamenu. Zasadi se prihranjuju sa 10-12 kg/dekar amonijum nitrata ili istom količinom drugog azotnog đubriva i okopavaju.

Ako jesenje đubrenje stajskim đubrivom i fosforno-kalijumskim đubrivima nije izvršeno, vrši se sada. Primeri se 50-60 kg običnog superfosfata ili 25-30 kg dvostrukog superfosfata, 15-20 kg kalijum sulf